

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetésekért az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11
:: :: II. emelet 213.) fogad el. :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
víztisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: {
Egész évre 12 pengő.
Fél évre 6 pengő.
Külföldre egész évre 16 pengő.

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
Dr. EMIL UNGER.

:: Administration: Ungarischer ::
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST, V.,
:: :: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. :: ::

HALÁSZAT = (FISCHEREI)
FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: A jegelt hal kezelése és szállítása. (Válasz.) Répássy Miklós. — Eszik-e a balatoni kösüllő (Lucioperca volgensis Pall.) kecskerákot? Dr. Gelei József. — Haltenyésztés Csehországban. Dr. Lukács Károly. (Folyt.) — A kaposvári halkiállítás tanulságai Dr. Unger Emil. — Társulatok—Egyesületek. — Vegyesek. — Árjegyzés. — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Behandlung u. Transport des Gefrierfisches. — Frisst der Volgazander Sumpfkrebse? — Fischzucht in der Tschecho-Slowakei. — Lehren der Kaposvárer Fischausstellung. — Gesellschaften u. Vereine. — Vermischte Mitteilungen. — Fischpreise. — Annoncen.

A jegelt hal kezelése és szállítása.

— Válasz. —

A „Halászat“ f. é. augusztus 15-i számában fenti címen hosszabb cikk jelent meg Dr. Lukács Károly, a Balaton Halászati R.-T. érdemes ügyvezető-igazgatójának tollából. Ebben a cikkben csekély ségremre is hivatkozik, mint a „Halászat“ korábbi szerkesztőjére és az Országos Halászati Felügyelőség korábbi vezetőjére; ez, azt hiszem, elég jogcímet ad arra, hogy a kérdéshez én is hozzá-
szóljak, annál is inkább, miután a magam érdekeltségét sem taksálom az ügyben nagyobbnak, mint Lukács Károly igen tisztelt barátomét. Bizonyára nem veszi rossz néven, ha hozzászólásomban itt-ott én is azt a tréfás hangot ütöm meg, amelyet ő is használt.

A szerényen szakszerű című cikk átolvasása némi meglepetéssel szolgál, miután a címben kifejezett tárgy-
gyal alig 1/4 részében foglalkozik; 3/4 része a világ (?) halas piacait elárasztó ú. n. „jegelt“ hal kissé ideges védelmében merül ki. Azért mondom, hogy kissé ideges, mert bizony védekezés közben össze-vissza vagdalkozik, — különösképen haragudván a tógazdaságokból a piacra élve kerülő pontyokra!

De hát gyertünk sorjába.

Amit Lukács Károly a jegelt ponty kezeléséről ír a Balatonon, az igen dicséretes példát adó dolog. De hát nem is a Balaton miatt reklamáltam én ama régi cikkben, a „Halászat“ 1921. évi április 15-i számában,

a természetes vizek halásztanyái számára a *jégvermeket*. Azt hiszem hiányzanak azok sok helyen még ma is. Mert ugyan hány ilyen halásztanya-tulajdonos olvasta el Max Stahmer „Fischhandel und Fischindustrie“ című kitűnő szakmunkáját? Újabban figyelmükbe ajánlhatnám még a porosz mezőgazdasági főkamara kiadásában meg-
jelent „Merkblätter für die Fischerei“ című útmutatást is, a nyílt vizekből fogott halak kezelésére vonatkozólag.*

Lukács Károly fejtegetéseiből, de a még mindig fennálló gyakorlatból is, csak az tűnik ki, hogy magánál a „jegelt“ halnál is vannak olyan különbségek, mint pl. a kézzel szedett és selyempapírosba csomagolt és a fáról rázott, hordóba pakolt gyümölcs között. A balatoni fogas pl. amolyan kézzel szedett, finom, drága áru. Az élő hal ezeken a kategóriákon kívül esik. Annak az esete olyan, mintha a gyümölcsfát magát vinnők a piacra, hogy szedje le róla a fogyasztó, amit épen megkíván.

Erre persze nem minden hal alkalmas. És épen ide vág ama régi cikkemnek, amelyből Lukács Károly idéz, egy része, de az — úgy látszik — elkerülte figyelmét. Készséggel idézem tehát én:

„Csak futólag akarjuk említeni az előrebocsátottak kapcsán a *mesterséges viszonyok között létesített tógazdaságok* termékét. Ezeknél az üzemenél ugyanis előre megállapítható az, hogy a termés mikor és milyen mennyiségben kerül eladásra, *a bizonytalansággal járó*

* Allg. Fischerei Zeitung 1929. Nr. 17. 265. 1.

kockázat tehát elesik; arról persze gondoskodni kell, hogy az egyszerre lehalászott egész évi termés bizonyos hosszabb fogyasztási időszakban — általában ősztől tavaszig — kellőképp megosztva legyen átvehető, de ez megfelelő raktártavak segítségével, amelyekben a hal elevenen áll, tudjuk, jól-megoldható.

További sajátossága ezeknek az üzemeknek aztán még az, hogy a haltermést úgyszólván teljes egészében elevenen juttatják a fogyasztókhoz is. Ez bizonyos mértékben minden esetre luxusigények kielégítését jelenti, de a szállítás megfelelő gondossága mellett, különösen pedig az erre a célra szerkesztett különleges szállító eszközök (speciál halszállító kocsik, oxigénes hordók stb.) alkalmazásával, ha nagyobb költséggel is, mégis kifogástalanul sikerül.

A tógazdasági üzemeknél tehát nem igen kell a halnak, mint húsnak, gyors romlásával törődni.

Egészen más a helyzet a természetes vizek halászatánál stb.“

Mindez nem akadályozta meg Lukács barátomat, hogy csúnyán le ne szólja a szegény tógazdasági élő pontyot. Persze itt már kissé járatlan vizekre tévedt, amit a t. Szerkesztőség helyreigazító megjegyzései is megállapítanak. Dehát tévedni emberi dolog. Az azonban már egy kissé mégis feltűnő, hogy olyan fegyelmezett elme, mint Dr. Lukács, arról is megfélemedezik, hogy minden jegelt ponty előzőleg feltétlenül élő volt; ha tehát az élő ponty ragályos nyavalyákban szenvedett, kórokozó bacillusokat hordott magában stb., stb., — természetes, hogy mindez csak fokozott mértékben jelentkezik a „jegelt“ halhullában.

Azt különben megengedem, hogy joggal kérdezhetik a „jegelt“-pártiak, miért nem kerestek a pontytenyésztő tógazdák jogvédelmet Zimmer Ferencnek, ugyancsak Lukács Károly által idézett s már 1926-ban, tehát 3 évvel ezelőtt, megjelent cikkben foglaltak ellen? Hiszen ebben a cikkben az ő termékük leócsárlása foglaltatik, szemben a „jegelt“ hal feldicsérelésével. A „tényálladék“ tehát minden bizonnyal ki van merítve.

Hát erre igen egyszerű a felelet: „Mert nem volt rá semmi szükség!“

Nagyon szivós hal az a tógazdaságból eredő élő ponty! Sokkal többet kibír az, mintsem Dr. Lukács elképzeleli. Akkor még aligha foglalkozott halászattal a tisztelt barátom, mikor egyszer már a budapesti vásárcsarnokban elhangzott a *tendenciózus* jelszó, ékes szaknyelven, hogy: „*Marastfische!*“. Szegény jó Corchus Béla, ez az oly korán elhunyt úttörő tógazdánk tudna erről, ha még élne, sokat mondani.

Ez bizony régen volt s íme még mindig van kelen-dősége a vásárcsarnokban a tógazdaságbeli élő pontynak.

De ugyan mondja meg Lukács dr. úr, hány emberrel tudták elhitetni azóta, hogy az élő ponty csakugyan alábbvaló a „jegelt“ pontynál? De különösen azt mondja meg, hogy Európa tógazdaságainak pontyterméséből mennyi került *vagóntételben*, kereskedői tudatossággal mint „jegelt“ ponty a piacra? De különösen, hány vagón „jegelt“ tógazdasági pontyot vittünk ki az országból? Pedig tudvalevő, hogy az országnak ez talán egyetlen terméke, amelynek körülbelül $\frac{3}{4}$ részét exportáljuk! *Ez érdekel bennünket, nem pedig Cuxhaven, vagy Geestemünde hala.*

Bizony nem kell Zürichbe menni nulláért, hogy ezt a „jegelt“ kivitelt kifejezzük, mert ahhoz teljesen elég egyetlenegy, itthon is megtalálható nulla.

Ezért nem válaszolhatnak a tógazdák az ilyen szakszerű fejtegetésekre.

Aztán az a melegvérű állatokkal való összehasonlítás! Hát mondja meg a Balaton Halászati R.-T. tisztelt ügyvezető-igazgatója: *leölik* előzőleg azt a halat, amit aztán jegelnek? Bizony úgy múlik az ki magától, amint éltető eleméből, a vízből szárazra kerül. Épen ezért a nyulacskákról szóló példázat is helyesen így volna formálandó: hogy valaki a hálóba kergetett, aztán *vízbe fojtott*, végül *bejegelt* nyulakról állítaná azt, hogy azok jobbak, mint a mezőn lőtt nyulak!

Még a vendéglősök által megkövetelt, elkészítés-előtti állás is igen csiklandós dolog. Itt egy kitűnő konyhájáról messze földön híres háziasszony találta fején a szöveget, mondván: „*En* akarom tudni, hogy mennyi ideig áll az a *leölt* ponty az elkészítése előtt!“

Mert kérem az mégis furcsán nézne ki, ha minden szakácsnőnek egy kis-kátét kellene magával vinni a piacra, amelyben ama bizonyos 19 pont bennefoglaltatik, amelyek alapján a „jegelt“ ponty frissességét *könnyen* (!) és *biztosan* meg lehet állapítani. Eszembe jut erről, hogy hogyan rajzolták le annak idején, amikor a pengő-értékre áttértünk, az akkori pénzügyminiszterünk piacra siető szakácsnőjét: számoló palatábla volt a nyakában, aztán számológép, logaritmus-könyv stb., hogy ama bizonyos kerek 12.500-as viszonyzámmal való könnyű számtani műveleteket elvégezhesse. Persze, hogy borsónyi verejték-cseppek gyöngyöztek homlokán!

Igy járnának a jegelt pontyot vásárlók is.

Bizony kérem azok sem tettek jó szolgálatot a halászatnak, akik ezt a kérdést így felfűjják, mert csak annál inkább eszükbe jutattják az embereknek azt a közmondást, amely úgy kezdődik, hogy „Fejtől“, s így végződik, hogy „a hal“.

A tógazdáknak azonban megvan az az egy vigasztalásuk, hogy ezt a közmondást nem az *élő halról vették!*

Répássy Miklós.

Eszik-e a balatoni kősüllő (*Lucioperca volgensis* Pall.) kecskerákot?

HANKÓ BÉLA „A hal és halgazdaság“ című könyvének 72. lapján erről a kérdéstről a következőket írja: „Az árvaszunyog-lárvák a fenéken kereső halak legfontosabb tápláléka. Kevésbé fontosak a fenéklakó rákok, főleg a *Malacostracák* . . . , vagyis magasabbrendű rákok, ezek között is főleg a *Gammarus*- és *Asellus*-nemek. A kősüllő, vizsgálataim szerint, majdnem kizárólag ezekből és fiatal *kecskerákokból* (*Astacus leptodactylus*) él.“

A „Halászat“ hasábjain egyik ichthyológusunk L. szerzői név alatt megtámadja HANKÓ fennebbi állítását. L. a XXX. évf. 1—2. számának 5. lapján, nem egészen pontos szövegidezés után túlzottan mondja HANKÓ-nak előbb említett, „majdnem kizárólag“ jelzésű megállapítását, melyet — noha a szövegből sehogysem tetszik ki, hogy HANKÓ a maga megállapításait és így a „majdnem kizárólag“ kijelentését kiemelten a *kecskerákra* vonatkoztatná, — L. mégis már itt is a *kecskerákra* viszát. A „Halászat“ ugyanezen évfolyamának 78. oldalán (13—14. szám) azonban — UNGER-nek egyik cikkével foglalkozva — már így ír L.: „Azóta, tudomásunk szerint, már nagyszámú vizsgálati eredménnyel rendelkezik (már-mint UNGER) annak megállapítására, hogy a HANKÓ dr. halgazdasági vezérfonalában közölt tanítás, mely szerint a balatoni kősüllő csaknem kizárólag kecskerákkal él, helyreigazításra szorul.“

A fenn idézett sorokból nyilván kivehető, hogy HANKÓ nem mondta a kecskerákot a kősüllő kizárólagos

táplálékának. Ezt a megjegyzést még azzal kell kiegészítenünk, hogy HANKÓ e lap folyó évi 3—4. számában a 17. oldalon azt is megírja, hogy állításait révfülöpi vizsgálataira alapította.

Számomra ez a kérdés fiainak süllőfogásaival kapcsolatban váltott időszerűvé. A gyerek aug. 24-én reggel négy kősüllőt fogott a tihanyi mólón s abból kettőben egy-egy fiatal *A. leptodactylus* alig roncsolt testére akadunk. Mivel nem hiszem, hogy a fiam gilisztaival szerelt horgán, polykráteszi szerencsével, épen a környéknek véletlenül rákra vadászó kősüllőit fogta volna ki, el kell hinnem, ha egyetlen megfigyeléssel rendelkezem is, hogy a kősüllő a fiatal kecskerákokra ott, ahol van rák, szívesen vadászik.

Nem akarom ezzel L.-nek azt az állítását kétségbe vonni, hogy ő igen sok felbontott kősüllő közül is csak egyben talált kecskerákot, hanem jól el tudom képzelni azt, hogy a Balaton északi köves-nádas partjain, ahol HANKÓ gyűjtögetett, van bőven ahhoz kecskerák, hogy a kősüllők itt a fiatal ráknemzedékből rendszeres táplálékhoz jussanak; a délin azonban esetleg nincs annyi, hogy a halászsákmányból számottevő mennyiségben szedhessen ki rákot a bűvárember. El tudnám azt is képzelni, hogy HANKÓ olyan időben fordította figyelmét a kősüllő táplálékára, mikor a kecskerák kapós a kősüllőnek (van belőle bőven és megfelelő méretűek a táplálkozáshoz). L. pedig olyankor vizsgálta kősüllőit, mikor esetleg van ugyan rák, de azok már nem alkalmasak haltápláléknak, mert már nagyok.

A HANKÓ—L.-féle vitából is nyilvánvaló előttem az a másrésztől szerzett meggyőződés, hogy valamely állat ökológiai-életteni kérdéseinek megoldására nem elegendő a Balaton egy adott pontján még oly beható vizsgálatot is folytatni, hanem az illető lényt sok ponton és különböző évadokban kell feltárni.

E gondolat figyelembevételével — mint a kérdés tisztázásához vezető egyik adat — kér helyet magának az a csekélyke tapasztalat, melyet a tihanyi kősüllőn szereztem.

Tihany, 1929. augusztus hó 26-án.

Dr. Gelei József.

*

Szerkesztő megjegyzése: Dr. Gelei József szegedi egyetemi ny. r. tanár úrnak, hazánk egyik kitűnő zoológusának fenti közleményéért hálás köszönettel adózunk, azért is, mert a félreértések tisztázásához vezet.

Még *Hankó* előtt *Csőrgy* tapasztalta, tudtommal először, hogy a kősüllő rákokkal is táplálkozik a Balatonban. Mint kiváló sporthorgász jött rá erre több mint tíz esztendővel ezelőtt. Mivel akkor még más adatom nem is volt, ezt vettem bele a X. nemzetközi zoológiai kongresszuson a magyar tavak és folyók halainak táplálékáról tartott előadásomba: „There is another pike-perch *Lucioperca volgensis* PALL in the lake which — according to Mr. T. CSÖRGEY — devours crayfish besides small fishes, as I was told.“*

Értekezésem magyar szövegében pedig ez áll erről: „csupán *Csőrgy Titusz* úrnak, a Madártani intézet igazgatójának szóbeli közlését említhetem itt meg, akinek mint jeles sporthorgásznak és évek óta állandó balatonparti nyaralónak, alkalma volt látni, hogy az általa fogott kősüllőkben apró rákok is voltak, apró halakon kívül.“** Megállapítható tehát, hogy sem *Hankó*, sem *Csőrgy*, sem én nem állítottuk, hogy a kősüllő „majdnem kizárólag“ kecskerákkal (*Astacus leptodactylus*) él a Bala-

tonban, hanem csak azt, hogy általában rákokat is eszik (amelyek különféle lehetnek); *Hankó* meg is mondja, hogy *Malacostracákat* és fiatal kecskerákot. L. cikkében tehát, melyet *Gelei* professzor úr fentebb idéz, mindenesetre elírással van dolgunk, melyet eddig én sem vettem észre. A „kecske“ szót ugyanis feltétlenül törölni kellett volna L. kéziratából, aminek megtörténte után így hangzanék a mondat: „azóta, tudomásunk szerint (t. i. L. tudomása szerint), már nagyszámú vizsgálati eredménnyel rendelkezik annak a megállapítására, hogy a *Hankó dr.* halgazdasági vezérfonalában közölt tanítás, mely szerint a balatoni kősüllő csaknem kizárólag rákokkal él, helyreigazításra szorul“.

Ez így megfelel a valóságnak, mert valóban számos adat van már arra, hogy a balatoni kősüllőben gyakran a *vágó durbincs*, a *sügér*, sőt olykor a *süllő* apróbb példányai és egyéb, gyakran felismerhetetlen, halmaradványok találhatóak, *rákmaradványok nélkül*, és valószínűnek látszik, hogy ez a gyakoribb eset, legalább is a Balaton Halászati R.-T. üzeme által zsákmányolt példányokban. Lukács és én *ezeket* vizsgáltuk, a halanyag a Balaton különböző helyeiről, különféle időben, hálás halászzal került elő. *Csőrgy* és *Gelei* horoggal fogott, tehát partok közvetlen közelében tartózkodó példányokat vizsgáltak. Már ez is különbséget okozhat.

Amint a fentebbiekből világosan kitűnik, senki sem vonta kétségbe, hogy a kősüllő rákokat is eszik.

Ámde bármennyi és bármilyen *Malacostraca* rákot (*köztük* kecskerákot) találnak is balatoni kősüllőkben *egyes helyeken*, aligha lesz megcáfolható, hogy a kősüllő a Balatonban elsősorban mégis csak halebő, éppúgy, mint nemesebb rokona, a fogas.

Ez az utóbbi is eszik Malacostraca rákokat, a halakon kívül. Több külföldi adat van erre, olyan helyekről, ahol a kősüllő elő sem fordul.***

Ha nem volna a két süllőfaj táplálkozási módja és igénye sokban hasonló a Balatonban, ha nem lenne a kősüllő a nemesebb fogasnak *táplálkozási konkurrens*e, mindenütt, ahol együtt vannak jelen, akkor *Csőrgy***** bizonyára nem tekintené a Balaton halászati érdekeltiségeivel és csekélységemmel együtt a kősüllőt olyan veszedelmes jövevénynek a Balatonban, mint aminőnek már régóta tudjuk, úgyannyira, hogy a Balatonon lassú növekedőképessége miatt szaporodása kívánatos nem lévén, *méretre való tekintet nélküli halászata* az én 1924. évi október hó 4-én kelt szakvéleményem alapján kérelmeztetett és engedélyeztetett.

Dr. Unger Emil.

A haltenyésztés Csehországban.

— J. Pellegrin munkája nyomán. — (Folytatás.)

A Fekete-tenger folyamrendszerének *vízaja* — ha szerepel is papíron a cseh halrajzban — vajmi ritkán fordulhat elő északai szomszédunk vizeiben, hiszen köztudomású, hogy a magyar Közép-Dunába is csak elvélve kerül fel egy-egy ebből a kiveszőben lévő halóriásból. Még emlékünkből van Isgum Ádám tolnai halászbérlő eleven leírása (*Halászat*, 1922. áprilisi szám) a Gémes fölött történt nagy eseményről, egy szerencsés vízfogásról,

*** E. MOHR: Über Altersbestimmung u. Wachstum beim Zander. Zeitschr. f. Fischerei Neue Folge Bd. II. Berlin 1916. p. 89—105.

**** A sügér, a fogassüllő és a kősüllő problémája. „Sport-horgászat“, I. évf. 8—9. sz. p. 3—4. Bpest 1926. — A kősüllő kérdés fejleményei. U. ötf., III. évf. 3—4. sz. p. 5—6. Bpest, 1923.

* Xe Congrès International de Zoologie. P. 771. Bpest. 1929.

** Kísérletügyi közlemények XXX. (1927.) köt. 5. füz.

ami 18 év óta elő nem fordult. Komáromon felül aligha fogtak vizát a csehorszlóvákká erőszakolt Dunában.¹

Csehszlóvákiában kétségkívül a *ponty* a gazdaságilag legfontosabb halfaj. A halastavakban Susta szerint 90%-át alkotja az egész termelésnek. Pellegrin részletes leírását adja — Hofernyomán — a pontytermészetrájának; ismerteti a ponty legfontosabb öt fajtáját, ú. m. a galiciait, az aischgrundit, a lausitzit, a frankóniait és különös részletességgel a csehországit, a wittingauit.

A csehországi fajta négy „pontosan” megkülönböztetett alfaját foglal magában: 1. a *Inárait*, ezt a Mokry által Blatna vidékén kitenyésztett csupaszpontyot, melynek széles és igen elnyúlt háta van, kékes színűzettel; 2. a kevésbé nyúlt hátú, szintén csupasz *bohnanecit*, melyet Középcsehországban tenyésztnek; 3. a *wittingau* pontyot, amely a legnagyobb becsben van, kis fejjel, fél-magas, de erős vastag háttal, melynek ívelése mindjárt a fej mögött kezdődik; keresettségét főleg gyors növéseinek és kitűnő húsának köszönheti; van pikkelyes és csupasz ponty is ugyanebből a fajtából; végre a *chlumecit*, ezt a hosszúság és igen széles hátú csupaszpontyot, melyet Csehország közepe táján kultiválnak.

Néhány év óta a csehországi pontyról degenerálódás hírért költöttek. Főleg német szakírók állapították meg, hogy a rövid alakú egyedek, ha idősebbek lesznek, meghosszabbodnak. A cseh szakemberek, főleg Stepan,² erősen cáfolják ezt az állítást, úgyszintén azt a második kifogást a Wittingauból Franciaországba is importált pontyok ellen, hogy ezek egyáltalán nem, vagy csak alig képesek normális szaporításra. Ezt annak tulajdonítják, hogy a külföldre vitt ponty-tenyészanyag nem kereszteződött más fajtával és ezért, a mindig fajtájabelivel való párosodás, a haltenyésztés következtében hovatovább csenevésszé vált. Pellegrin figyelmezteti honfitársait, kik Csehországból importálnak tenyészanyagot, hogy gondoskodjanak vérfelfrissítésről s ne mindig csak wittingau anyagot vásároljanak.

Ezután történeti áttekintést ad Pellegrin a csehországi haltenyésztésről. Megállapítja, hogy az európai haltenyésztésnek tulajdonképpen Csehországban ringott a bölcsője. A déli részek némely halastava már több, mint öt évszázada üzemben van.³ Wittingauban, a Schwarzenberg hercegi levéltárban nagyszámú kézirat tanuskodik az uradalmi halastavak rendszeres kihasználásáról a XIII. század óta. Több szerzetesrend és számos nagybirtokos, így a Rozmberk főuri család tartott fenn nagy halastavakat. IV. Károly uralkodása alatt, a XIV. században építették a wittingau és frauenbergi halastavakat, amelyekben eleinte együtt tartották a legkülönbözőbb korú és nagyságú pontyokat. A XV. században már különválasztották az ivadékokat a nyujtott és ezeket a hízlalt pontyoktól. A XVI. században nagy tökéletesedésen megy át a pontytenyésztés. Ekkor már a váltógazdaság kezdetei is jelentkeznek a tavak szabályos időszakonként való szárazzá tétele formájában. A 30 éves háború óriási kárt okozott a halastavakban, amelyek jórésze végleg el is tűnt. A XVIII. században észlelhető bizonyos felújulás, de csak a XIX. század az igazi

¹ Thienemann legújabb, Németország édesvizi halairól szóló állatföldrajzi vázlatában a vizát szintén felsorolja, mint kivételesen óda betévedő halfajt, de bizonyára igen régi adatok alapján. (Handb. d. Binnenfischerei Mitteleuropas. Bd. III. Lief. 1. p. 22. Stuttgart, 1926. — A szerk.)

² Dejeneruje-li nas Karp? Ceskoslovensky Rybar Vodnany, 1928.

³ A mi okleveleink már 800 év előtti piscinákról is beszélnek, ha ugyan ezek állandó jellegű halastavakat s nem haltartókat jelentenek.

fénykora a cseh tógazdaságnak, amikor Horak, J. Susta és Antonin Fric nagy hozzáértéssel vetették rá magukat a pontyok fajnemesítésére, tanulmányozták a Cyprinidák táplálkozását és még a pisztrángfélék tenyésztésébe is számos újítást hoztak be.

A következőkben Pellegrin nagy részletességgel leírja a különböző rendeltetésű tavak (ivó-tó, növendéktó, hízlaló-tó és teletető) berendezését, ismerteti a kihelyezési arányszámokat, az ivadék táplálását, a takarmányozást, trágyázást és hasonló tógazdasági kérdéseket. Azt állítja, hogy a Dubisch-féle rendszert már Cs.-ban nem igen használják (annál inkább Németországban), mert Langhans tanár vizsgálódásai megmutatták, hogy nem rentábilis idő előtt nagyra fejleszteni az ivadékokat, mert ez potentialiter megőrzi a növekedési, fejlődési képességét és — kedvezőbb viszonyok közé kerülve — rövidesen behozza az elvesztegetett időt. A cseh haltenyésztő tehát nem kevés, de nagy, hanem ellenkezőleg: minél számosabb ivadékokat, ha kicsit is — akar a tavaiból kihozni. Egy nyár után — P. szerint — az ivadék súlya 10 és 30 gr között van. A második nyár végén a növedéktóból kivett ivadék 25—35 dekát nyom, a harmadik nyár végén 75 dekás, legfeljebb egy kilós pontyokat raknak teletőbe. A második teletés után nagy kiterjedésű hízlalótavakba helyezik ki őket, ahol még egy, két vagy három évet töltenek. A piacra kerülő pontyok 1.60—2 kg-ot nyomnak s általában 4 és 5 évesek.

A teletőre szánt halak lehalászása szeptember elején kezdődik. Vannak nagyobb tavak, melyek teljes lehalászása másfél hónapot vesz igénybe. Az eladásra szánt pontyok különleges raktártavakban várnak elszállításra szeptember elejétől december kezdetéig. „Ez idő alatt a halak bőjtölnek és húruk ezáltal nagyon finommá válik s elveszti utolsó nyomát is az iszapíznek ...” Ezt az eljárást nagyon ajánlja P. a francia tenyésztők figyelmébe.

Ezek után a takarmányozás és a különböző hal-takarmányok ismertetése következik, továbbá a trágyázás és a meszezés. A tavak hozamára áttérve, megállapítja, hogy a csehországi tavak általában nem a legjobban fizetnek. Különösen áll ez a legfestőbb és leghíresebb tavakra, melyek már, ha mélységre nem is, de kiterjedésre a nagy természetes tavakhoz hasonlítanak. A takarmányozás és trágyázás nélküli tavak hektárja déli Csehországban 25—40 kg-ot hoz, 100 kg ha.-onként már elég jó, 200 kg jó hozamnak minősül. Az utóbbi megfelel kb. 115 kg-nak kat. holdanként.

Megközelítőleg 80%-a a cseh-szlóvák tavaknak nagybirtokosok vagy az állam kezén van és ezek kihasználása semmi kívánivalót nem hagy hátra, mert rendkívül képzett és nagyszámú személyzet kezelése alatt állnak. Sok helyen azonban a haltenyésztést különböző szolgál-mak nehezítik meg. Ha a tavakkal összefüggő vízfolyásokon pl. malmok vannak, a vízleocsátás erősen korlátozva van, úgy mennyiség, mint idő tekintetében. Máshol a partmenti birtokosoknak kiváltságuk van a vizinövényeknek almozás céljaira való gyűjtésére, úgy-hogy a tógazda nem pusztíthatja szükség szerint a kártékony, túlbujánzó növényzetet, amely pedig Csehorszában különösen buján árnyalja be a tavakat.

Ezek után 15 pompás felvétellel illusztrált, részletes leírását adja Pellegrin az általa legérdekesebbnek tartott, személyesen közelebbről megismert halastavaknak.

Északi Csehországban nevezetesen a *hirschbergi*, festőien fekvő óriási halastavak. Az ú. n. Nagy-tó víz-területe 270 hektár, gyönyörű dombos táj veszi körül,

partvidékén olyan fövenyfürdők vannak, mondja Pellegrin, akárcsak a Balaton körül. Mótoros hajóközlekedés bonyolítja le rajta a személyforgalmat. A fürdővendégek kedvenc kirándulóhelye a tóból kiemelkedő festői „Maïschloss“. Négy- és hatméteres mélységei is vannak. Minden három évben eresztik le a vizét, ami több mint 3 hétig tart. A lehalászás maga a múlt évben 6 napig tartott. Átlag 20.000 drb. pontyot vesznek ki belőle 30.000 kg súlyban (voltak ugyan 8 kilós egyedek is), 2000 kg csukát, melyek között 10—14 kilós darabok is akadnak, 1000 kg compót, ezenkívül sok sügeret és fehér halat. A termés tehát elég gyenge. Fokozására az utóbbi években csillagfürttel takarmányoznak és szuperfoszfáttal is trágyázzák a tavat. A heidei tó, Hirschberg közelében még szegényebb; 70 hektár a vízfelület, vadregényes, várromokkal tarkított dombvidékkel. Ezt a tavat is csak 3 évenként halásszák le, pontyot és compót tenyésztnek benne, újabban itt is mesterséges takarmányozással.

Déli Csehországban legtöbb tanulsággal a *wittingau* tavak szolgáltak. Ezek a Moldau mellékfolyójának, a Luznicének balpartján sorakoznak, szintén nagykitérjedésűek, festői fekvésűek, de elég szegények. Wittingauban székel az állami jószágigazgatóság egy régi kolostorban, V. Susta mérnök vezetése alatt. Ugyanitt szép halászati és haltenyésztési múzeum van. A város közelében vannak a raktártavak, számszerint 40 és egy kis haltenyésztő-berendezés Coregonida-petéek megtermékenyítésére és keltetésére. Az egész tógazdaság 300 tóból áll, melyek 430 m középmagasságú térszínen fekszenek, általában homokos, elég terméketlen talajon. A legfontosabb tavak vizüket egy 46 km hosszú, száxadokkal ezelőtt ásott hozzávezető csatornából kapják („Zlata stoka“ vagy Aranyptak). A legnagyobb tó, a *Rozmberk*, 490 ha. vízterületű s számos tó van még 400, 300 és 200 ha. kiterjedéssel. Az átlagos hozam ha.-onként 100 kg, amely sovány eredményt a tavak nagy kiterjedésének, csekély felmelegedő képességének s a nagy hullámszásnak is tulajdonítják, amely utóbbi körülmény a mesterséges takarmány nyújtását erősen megnehezíti. A nagy rosenbergi tó, a legnagyobb, egész Európában, már 1580-ban megvolt. Több mint két km-es töltés választja el a Luznice völgyétől. A töltés $9\frac{1}{2}$ m magas, alul 51, koronáján $10\frac{1}{2}$ m széles. A tó felőli lejtőjét száraz kőburkolat védi. A töltést hatalmas fasorok, itt-ott százados tölgyek szegélyezik. A tó feneké egyenletes, átlag egy és másfél méter, csak a zsilipek táján vannak négyméteres mélységek is. A lecsapolás 9 zsilip segítségével történik és másfél hónapig is eltart. A tavat három évenként halásszák le és átlag 90.000 kg pontyot, 5000 kg süllőt, 4000 kg csukát, 9900 kg sügeret és takarmányhalat vesznek ki belőle. Ez bizony — P. megállapítása szerint is — elég közepes eredmény.

A hatalmas vízterületű, de csekély hozamú rosenbergi tóval szembeállítja egy egész kicsiny, mindössze 2 és fél ha. területű tónak, a slavicekinék (6 km-re Veszeli-Mezimosti várostól dél felé), jelenlétében, 1928. szept. 18-án történt lehalászása eredményeit. Ebből 3000 drb. 1280 kg átlagsúlyú háromnyaras pontyot vettek ki, amit Pellegrin igen jó hozamnak mond, tekintetbe véve, hogy mesterséges takarmányozás nem volt.

Mint történelmi érdekességet említi meg Pellegrin a dvoriszti, 340 ha. vízterületű, egész Wittingau környékén legrégebb (állítólag XII. századból való) halastavat, amely egy természetes tó helyén terül el. Ezt hat hét alatt csapolják le és valóságos patak folyik le belőle, egész sereg kis vízeséssel.

A *Frauenberg* (Hluboka) vidéki, Schwarzenberg herceg tulajdonában meghagyott halastavak közül legnagyobb a bezdrevi, melynek vízterülete legjobban megközelíti a rosenbergit s részben szintén egy természetes tó helyén épült. A vízleeresztés hat hetet vesz igénybe, a lehalászás 3 napig tart. Körülbelül 36.000 drb. pontyot vesznek ki belőle, az átlaghozam 60 kg ha.-onként, ami elég gyenge, de a rosenbergit mégis felülmúlja.

A közvetlen szemlélethől megismert tavak leírása után Pellegrin a csehországi haltenyésztési oktató intézményeket, múzeumokat, kutató intézeteket, halászati iskolákat és a szakfolyóiratokat ismerteti. Legrészletesebben a Langhans Viktor tanár által vezetett hirschbergi kutató intézetet méltatja, ahol igen alapos vizsgálódás folyik a pontyok táplálkozása és fejlődése kérdései körül. Langhans tanár egy folyóiratot is ad ki „Nachrichtenblatt für Fischsucht und Fischerei“ címmel, mely havonként Tetschenben jelenik meg.

Az 1923-ban alapított vodnany-i halászati iskolának (Rybarska skola) is van egy folyóirata, „A Cseh-szlovák Halász“ (Ceskoslovensky Rybar), mely főleg a vodnany-i iskolához tartozó kísérleti tógazdaságban folytatott ponty- és pisztrángtenyésztési vizsgálatok eredményeit közli. A körülbelül 150-re tehető (!) cseh-nyelvű halászati egyesületek szövetségének, mely 15.000 tagot számlál, organuma a „Halászati Szemle“ (Rybarsky Vestnik). A németnyelvű halászati egyesületek szövetségének (Reichsverband der deutschen Fischervereine, Verbaende und Genossenschaften in R. C. S.) Leitmeritzben kiadott folyóirata „Der Deutsche Fischer“ címen jelenik meg. Még az aquáriumkedvelőknek is van szépen illusztrált kis szemléje, amely „Aquaristické Listy“ címen Prágában jelenik meg.

A békeidőben, Susta szerint, a cseh pontytermelés 35.000 ha.-on 25 000 mázsára rúgott, vagyis ha.-onként kb. 70 kg volt a termelés. Ennek egyharmadát fogyasztották el az országban, a többi kivitelre került Ausztriába és Németországba. A háború után, mely pedig Csehország területét oly aránytalanul megnövelte, az összes pontytermelés 16.000 q-ra, vagyis a békebelinek 57%-ára csökkent. 1922-től 1926-ig a kivitel Csehországból, a pontytenyésztés „öshazájából“ kisebb volt, mint a behozatal! Főleg Magyarország és Jugoszlávia szolgáltatta a hiányzó mennyiséget. 1927 óta az állam a kivittet elősegítő és a tenyésztőket támogató intézkedésekkel megszüntette a krízist és ma már a termelés megközelíti a békebelit. Az átlaghozam (80 kg ha.-onként) már meg is haladja a háborúelőtti. A ma 44.000 ha.-t (békében 35.000) kitevő tógazdaság, melyből 10.000 állami kezelés alatt van, 35.000 q-t produkál, melyből 15.000 q a kivitelre marad fenn.

Egy tavaly megjelent munkában B. Dvorák (A csehországi haltenyésztés az európai tógazdasági termeléssel való viszonyában) arra mutat rá, hogy 4—5-nyaras nagypontyokat kell termelni, hogy a magyar, jugoszláv és francia termelőkkel sikerrel konkurrálhassanak. A legjobb vevők, a németek részére csupas- és tükrös-pontyokat kell termelni, 2 kg súlyig, a 2—3 kilós pikkelyes pontyokra Ausztria a legjobb piac. Németország számára propagálja a legfeljebb 25 dekás compók termelését. A francia versenyt Dvorák nem tartja veszedelmesnek, mert a franciák, ha aránylag többet is termelnek, de rossz minőségűt hoznak piacra.

Evvel a kissé lehangoló szakvéleménnyel igyekszik Pellegrin honfitársaiban a jobb és több ponty termelése iránti versengő kedvet felajzani és végezetül különösen a német szomszéd igényeihez való alkalmazkodást ajánlja

a francia pontytenyésztők figyelmébe. E tekintetben a cseh tenyésztőket mint követendő mintaképet állítja a francia szaktársak elé.

L. K.

A kaposvári mezőgazdasági és ipari kiállítás halászati csoportjának tanulságai.

Irta: Dr. Unger Emil.

Hazai haltenyésztésünknek igen hosszú idő óta csak a mostanában lezajlott kaposvári kiállítás keretében volt alkalma a nyilvánosság elé lépni. De nemcsak a nagyközönség, hanem a szakember is hosszú évek óta csak ez alkalommal láthatta egyszerre és együtt a magyar halászat és haltenyésztés különféle helyekről való eleven anyagát.

Hogy ez épen Kaposváron történt, annak mindenestre meg volt az az előnye, hogy Somogyban, mely Magyarországon a pontyos tógazdaságok szűkebb hazájává fejlődött, igen sok hozzáértő és tanulmányó szakmabeli embernek könnyűszerrel hozzáférhető volt, akik aztán a látottakból okulást meríthettek. A gazdaközönség nagy nyilvánosságának figyelmét azonban jelen sorokban óhajtanánk felhívni a halászati kiállítás legfontosabb tanulságaira.

A pontytenyésztés terén a legfeltűnőbb eredménynek mutatkozik az, hogy főként az utolsó két évtizedben, a tenyészhalak céltudatos kiválogatása következtében magyar nemes pontyfajták alakultak ki, melyeknek rendkívül gyors növekedőképességük mellett jellegzetes formabeli sajátásaik vannak, úgyhogy ezek a magyar nemes pontyok a német- és csehországi eredeti fajtáktól különböznek. Ez alakbeli sajátások általában a következőkben foglalhatók össze:

1. Profilban a fej és a hát közötti határtól kezdődőleg a hát hirtelen magasra emelkedik, más szóval a hát és a fejtető vonalai oldalnézetben homorúsöveget képeznek, melynek csúcsa a fentebb említett határon van. Ezáltal a fej igen kicsinek tűnik fel, ami természetesen előnyös, mert a fejet a yásárló közönség a hal kevésbé értékes részének tekinti.

2. A ponty hosszúságának és magasságának hányadosa rendszeren 2:3—2:8 között ingadozik.

3. Magasságának és szélességének hányadosa pedig 2:0-nél kisebb szám (1:9—1:7) vagyis oldalt nem oly lapított a hal teste, mint aminők a német pontyfajtáké, hanem ezeknél jóval szélesebb.

Az 1. és 2. pontokban leírt tulajdonságok egyike sem jellemző azonban a magyar nemes pontyokra *önmagában*, hanem csupán a 3. pontban említett sajátással *együttesen*.

Ez a harmadik tulajdonság — az előbbi kettő nélkül — pedig a magyar vadpontynak (*Cyprinus carpio var. Hungaricus*) egyik jellemzője.*

Ezért neveztem el az ilyen magyar nemes pontyokat *Cyprinus carpio forma nobilis Hungarica*-nak, az 1927-ben Rómában a nemzetközi limnológiai kongresszuson tartott előadásomban.**

Természetes, hogy a fentebb leírt hármas formabeli tulajdonság, mely szinte páratlanul gyors növekedőképességgel jár együtt, nagyon előnyös. Az ilyen magas és e mellett széles hátú halak aránylag mindig *rendkívül nehezek*, úgyhogy még az ilyesmiben gyakorlott ember sem tudja súlyukat egykönnyen eltalálni s rendszeren sokkal kevesebbet mond a valóságnál.

* A másik az igen hosszú, nyurga test. Hosszúság: magasság = 3:6—4:2, sőt ezen felül is!

** Jelenleg sajtó alatt.

Ilyen pontyanyaggal jelentek meg a kaposvári kiállításon a legmagasabb kitüntetéssel jutalmazott haltenyésztő üzemek, betűrendben említve *Corchus Dezső és Zoltán* biharugrai tógazdaságát, *Goszthony Mihály dr. bárdibükki* tenyészetét és a *Magyar Tógazdaságok R.-T. dunántúli pontyfajtáját*. Természetes, hogy az utóbbi részvénytársaság, mely hazánkban és Jugoszláviában összesen kerekén 6000 kat. hold vízterületen üz haltenyésztést, igen nagy mennyiségű ilyen nemes pontyanyaggal rendelkezik. Érdekes volt hazánk e legnagyobb pontytenyésztő vállalatának működéséről készült térképes kimutatás. A halértékesítés terén működési köre e szerint Hamburgig s a Keleti-tengerig (Königsberg), Lengyelországban Kaunas-ig terjed. Az elmúlt gazdasági évben 28.732 métermázsza termelt halból 21.464 métermázsát külföldön értékesített.

Hasonlóan kiváló pontyanyaga van azonban más tógazdaságoknak is, köztük olyanoknak, melyek a kiállításon részt sem vettek. Így pl. a gróf Eszterházy-féle tatai tógazdaságban és sok más kisebb üzemben is volt alkalmunk többször pontos pontyméréseket végezni. A *Cyprinus carpio forma nobilis Hungarica* tulajdonságait azokon is megállapítottuk, úgy a tükrös, mint a pikkelyes példányokon. Hazafias büszkeséggel és nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk, hogy a magyar nemes pontyanyag, magyar tógazdák céltudatos munkájának eredményeképpen, ma *európai viszonylatban is a legelső helyen áll!*

Részt vett a kiállításon és legmagasabb kitüntetéssel nyert a Balaton Halászati R.-T. is eleven és jegelt hal-anyagával, s ezenkívül bemutatta a balatoni garda (*Pelecus cultratus*) és keszeg (főképpen *Blicca bjoerkna*) pikkelyeit és az azokból készülő *gyöngyesszenciát*, melynek gyártására a r.-t. újabban már szintén berendezkedett s amely a fogas után legjelentékenyebb exportcikké. Láttuk ezzel kapcsolatban a balatoni halpikkelyek gyöngyesszenciájával külföldön készült gyöngy-ékszereket is, továbbá a gazdák által jól ismert balatoni hallisztet, mint az üzem melléktermékét.

Érdekes volt egyszerre látni a kiállításon a tógazdasági és a balatoni süllőket. Színben oly nagy a különbség a kettő között (a tógazdasági sötét, a balatoni csaknem ezüstfehér), hogy a nagyközönség két külön fajnak nézheti.

Az aquáriumok levegőzése jól működött, a halak a kiállítás egész ideje alatt elevenek maradtak. A kifogástalan és tetszetős rendezés főleg a csoport elnökének, *Goszthony Mihály dr. bárdibükki* földbirtokosnak érdeme.

Véleményünk szerint igen üdvös lenne, ha a magyar haltenyésztés *mielőbb külföldi halászati kiállításokon* is bemutatná anyagát, mert így elérhető lenne, hogy a hazai nemes ponty ne csak mint piaci áru, hanem mint *legkiválóbb tenyészanyag* is — főleg az ivadék — külföldön keresett exportcikké lehessen. Olaszországban már évekkal ezelőtt tapasztaltam iránta érdeklődést.

TECHET RÓBERT okleveles mérnök BUDAPEST

Vállalja HALASTAVAK tervezését és építését, régi tavak reorganizációját, tavak intenzív racionális kezelését, termések külföldi értékesítését, öntözések, lecsapolások tervezését és építését, földbirtokok felmérését, parcelálását, mérnöki és halászati szakvélemények készítését.

VIII., József-körút 43. sz. II.
TELEFÓNSZÁM: József 429—22.

Tógazdasági teendők október hóban.

E hónapnak legfontosabb teendője a lehalászás, melyet nagy körültekintéssel és gonddal kell végrehajtani. A lehalászás idejét az időjárás szabja meg. Nálunk rendszeren október hó második felétől november hó közepéig tart. A meleg idő megszűntével kell elkezdenni s a fagy beállta előtt befejezni. Ha lehalászás közben meleg idő áll be, akkor a déli órákban hagyjuk abba a lehalászást s a halágyban összezsúfolt halnak adjunk bő, átfolyó vizet. Ha a hőmérsék 2°C alá száll, a lehalászást szintén félbe kell szakítani, s a tavakat vízzel utántölteni, míg az időjárás kedvezőbbre fordul. Enyehe időben természetesen folytatjuk a félbehagyott munkát.

A lehalászásnál folyton figyeljük a halágyban összegyűlt, összezsúfolt halakat s amint oxigénhiányra mutató gyanús jelet, pipálást stb. látunk, azonnal intézkedünk a bőségesebb vízellátás iránt. A halakat olyan sorrendben szedjük ki, amint a kezelést természetük szerint több-kevesebb ideig bírják. Legelőször s leggyorsabban a süllőt kell kivenni s ha csak lehet, levegőn ne hagyjuk azt, mert igen könnyen elpusztul. Van olyan eset, hogy néha, még a mérlegelést is mellőzük, s csak darabszám szerint szállítjuk a süllőket a telelőbe. A lehalászáshoz szükséges kosarak, kádak, zsákok, szapolyok, vízmerítő csőbrök bőségesen legyenek kéznél, ugyanígy munkaerő és fuvar is elegendő legyen, hogy a lehalászás menete akadálytalanul, gyors ütemben haladhasson. A halakat darabszám szerint megszámlálva és súly szerint mérlegelve kell a telelőbe küldeni s már előre megadni a fuvarosoknak, hogy a szállított anyag melyik telelőmedencébe kerül. A lehalászási terv szerint helyezik el külön a piacra szánt, külön a továbbtenyésztésre szolgáló pontyokat, anyákat, külön a ragadozókat, nagyszág szerint a telelőkbe. *Annál tökéletesebb a lehalászás, minél kevésbé érzik a halak a tóból való kiemelést és a telelőbe való áthelyezést.* Kezelés közben a legnagyobb gonddal kell eljárni. A halak dobálását, zúzását, összezsúfolását kerülni kell, mert a telelőben való pusztulást igen sokszor a lehalászás alatti sérülések okozzák. Minél zsendőbb a hal, természetesen annál kíméletesebben kell vele bánni.

A lehalászás végrehajtásának részlete minden tógazdaságnál más és más, s a helyi viszonyok gondos mérlegelése, a természet nyújtotta előnyök teljes kihasználása, az időjárás változásaihoz való ügyes alkalmazkodás szerint változik. Jó beosztás mellett sok költséget takaríthatunk meg. Minden tógazda figyelemmel kísérje évről-évre a lehalászás menetét, jegyezzen fel gondosan minden mozzanatot, s így a gyakorlatban könnyen kitanulmányozza ezt a legfontosabb teendőt, úgyhogy mindig tökéletesebbé és könnyebbé tudja azt tenni.

TÁRSULATOK—EGYESÜLETEK.

A Hernádvidzi Halászási Társulat f. év augusztus hó 28-án tartott közgyűlést Miskolcon, Szepessy Zoltán társulati elnök elnöklése alatt. Elnök bejelenti, hogy miután az augusztus 14-ére összehívott közgyűlés nem volt határozatképes, ennélfogva a változatlan tárgysorozattal összehívott jelen közgyűlés az alapszabályok értelmében a jelenlevők számára való tekintet nélkül érvényes határozatokat hozhat. Ezután előterjesztette évi jelentését, melyet a közgyűlés tudomásul vett. Tárgyaltattott még a bérlőknek bérleszállítás iránt való kérelme. Tekintettel a rendkívül kedvezőtlen viszonyokra, a közgyűlés a bérlők kérelmének teljesítése mellett döntött. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

N.

VEGYESEK.

Változás a tihanyi Biológiai Kutató Intézet vezetésében. Mint értesítünk, *Hankó Béla dr.*, a tihanyi intézet biológiai osztályának igazgatója, a debreceni egyetemen az állattan tanárává történt kinevezése folytán eddigi állásától megvált, és helyette *Entz Géza dr.* neveztetett ki Tihanyba osztályigazgatóvá.

Entz Géza dr. 1875. május hó 30-án született Kolozsvárt. Nagynevű atya nyomdokain haladva ő is zoológusnak készült, s mint ilyen a protistológia, a véglénytan, s a hidrobiológia érdekelte leginkább. Már 1907-ben a protistológia magántanára a budapesti tudományegyetemen.

Résztvett már az Eötvös-Lóczy-féle Balaton-kutatás tudományos eredményeinek feldolgozásában is. A Balaton planktonjáról írt tanulmányt. A kir. magyar József műegyetemen mint adjunktus *Daday* mellett dolgozott, majd ugyanott mintegy 12 évvel ezelőtt a hidrobiológia és haltenyésztés magántanárává habilitáltatott. Számos nagyértékű tudományos értekezést írt bel- és külföldi szakfolyóiratokba. Csaknem két évtized óta levelező tagja a Magyar Tudományos Akadémiának.

Az utóbbi időben *Entz Géza* külföldön a hollandiai *Utrecht* egyetemen működött, teljes kilenc esztendeig. Onnan tért most haza új működési helyére. Sok szerencsés és megérdemelt nagy sikert kívánunk *Entz Gézának* Tihanyban és *Hankó Bélának* is, mint a debreceni egyetem új professzorának.

Dr. U. E.

Cottbus! Az ez évi „Karpfenbörse“-t Cottbusban szeptember hó 2-án tartották meg.

Úgy a termelők, mint a kereskedők szép számban jelentek meg. Megegyezés azonban az idén sem jött létre. A termelők a tavaszi „hausse“ jegyében indultak a tárgyalásoknak és kiindulási áru 1:20—1:70 kilós nagyságú pontyért kilónként 2 márkát kértek. A kereskedelem ily ár mellett még tárgyalásba bocsátkozni sem volt hajlandó, s így a termelők a 2 márkás árat 1:90-re mérsékeltek.

A nagykereskedelem, figyelembevéve a rossz gazdasági viszonyokat, s az ebből kifolyó csökkent vásárlóképességet, aggályát fejezte ki aziránt, hogy 3—3:20 márkás detail-ár elérhető lesz-e? A termelői árhoz ugyanis 50 fillér (pfennig) jön, mint a nagykereskedelem haszna, ehhez 30% kiskereskedői haszon, vagyis a termelői alapárhoz $1:90 + 50 = 2:40 + 30\% = 3:12$ márká.

Hosszas vita után a kereskedelem 1:70 márkás alapárban állapodott meg. Ezt az árat azonban a termelők nem fogadták el. A nagykereskedelem hangulata nemcsak a magas ár miatt volt deprimált, hanem főként azért is, mert a német termelők két csoportra bomlottak, melyek közül a „Verband deutschen Karpfen und Schleienproduzenten e. V. Breslau“ a magyar termelői koncernnel kereseti külön értékesítési kapcsolatot.

A megegyezés megghiúsulása következtében a német halkereskedők egyesülete utasította tagjait, hogy mindenki úgy vegyen ahogy tud. Történtek is karácsonyi szállításra kisebb-nagyobb kötések 1:83—1:90 márkáért.

Az ez évi német haltermést a termelők 45.500 q-ra becsülik.

Mint érdekes momentumot kell feljegyeznünk, hogy az egyik nagykereskedő, ki kint járt Franciaországban, statisztikai adatokat olvasott fel, mely szerint Franciaországban ezidőszert 176.000 hektár tógazdaság van, melyből 120.000 hektár lecsapolható és 60.000 hektár máris intenzív kezelés alatt van. A legközelebbi években a franciák már 200.000 q pontytermést várnak.

A nagykereskedelem ülésén az elnök bejelentette, hogy a német vámhatóság, a sok előforduló visszaélés miatt az eddigi vámkezelményeket visszavonta és elrendelte, hogy az élő halak minden határállomáson vámkezeltesse, illetve leméressenek, vagy pedig a kicsi leplombáltassék, vagy vámkisérővel menjen a rendeltetési állomásig. Közölte az elnök azt is, hogy az elnökség a vámkezelés eljárást a halimportot teljes mértékben megbénító rendelkezések visszavonása érdekében és kérte a jelenlévő magyar érdekeltséget, hogy a magyar kormány támogató közbelépését kérje ki.

id. Z. F.

A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók XL. vándor-gyűlése ezidén *Sopronban* volt, augusztus hó 28-tól 31-ig. Az ez alkalommal megtartott száznál több tudományos előadás közül a minket közelebről érdeklő tárgyak a következők voltak:

Entz Géza dr., a tihanyi Biológiai Kutató Intézet osztályigazgatója: Parti fauna Texel-sziget körül. *Gimesi Nándor dr.* műegyetemi magántanár: Transparens ultraszűrők biológiai alkalmazása. *Csegezy Géza dr.* egyetemi tanársegéd: Az Alföld keserűvizei és szikes tavai. *Maucha Rezső dr.*, a m. kir. halélettani állomás adjunktusa: A tavak oxigénrétgazdálkodásáról. *Unger Emil dr.*, a m. kir. halélettani állomás adjunktusa: Újabb adatok a fogassüllő és a kösüllő (*Lucioperca volgensis*) biológiájának ismeretéhez. *Varga Lajos dr.* egyetemi magántanár: Adatok a Fertő-tó limnobiológiájához.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi rt.-tól nyert értesítés szerint *augusztus* hó folyamán a *nagybani* halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édcsvizi élőponty	{ nagy	3:00— —	P
	{ közép	2:60—3:00	"
	{ kicsi	2:40—2:80	"
Édcsvizi jegeltponty	{ nagy	1:60—2:40	"
	{ közép	1:60—2:00	"
	{ kicsi	1:80— —	"
Balatoni és dunai fogassüllő	{ I. oszt.	7:00— —	"
	{ II. oszt.	5:00— —	"
	{ III. oszt.	4:00— —	"
	{ IV. oszt.	3:60—4:00	"
Harcsa	{ nagy	5:00— —	"
	{ közép	3:20—5:00	"
	{ kicsi	2:60—3:00	"
Csuka	{ nagy	— — — —	"
	{ kicsi	1:80—2:20	"
Balatoni keszeg		0:60—0:80	"

Forgalom csekély, irányzat lanya.

A lap kiadásáért felelős: Dr. Unger Emil.

MAGYAR TÓGAZDASÁGOK R.T.

Több mint 6000 katasztrális hold terjedelmű tógazdaságaiból az alábbi helyeken:

Balatonföldvár, Bia, Bicske, Csoór, Gelej, Hortobágy, Jszkaszentgyörgy, Konyár, Mike, Nagyláng, Orpuszta, Pellérd, Sárd, Sárszentmiklós, Sáregres, Somogyszentmiklós, Szabadbattyán, Tápiószecső, Tüsképuszta, Varászló szállít tenyésztésre nemesítőrszű egy- és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsa-, fogassüllő-ivadékokot, fogassüllő-ikrát.

TELEFÓN:
AUT. 122-37.

BUDAPEST
V., Széchenyi-utca 1.

■ részvénytársaság

Halkereskedelmi

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő és jegelt halat.

ZIMMER FERENC

TELEFÓN:

Közp. vásárcsarnok:
Aut. 854-48.

Fiókküzet: V., József-tér 13.
Aut. 816-79.

Iroda: VIII., Horánszky-utca 18.
József 335-39.

**Budapest IX., Központi-
■ vásárcsarnok**

BARTA LIPÓTNÉ

HALKERESKEDŐ

TELEFÓNSZÁM

IRODA: AUT. 850-71.
ÜZLET: AUT. 855-84.

**BUDAPEST IX.,
KÖZP. VÁSÁRCSARNOK.**

HALÁSZHÁLÓ

puha inslég és kötél, hálófonal, para-
fa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA
R.-T.-NÁL BUDAPEST

Főüzlet: IV. Ferenc József-rakpart 6-7
A Ferenc József-híd és Erzsébet-híd között
Telefón: Aut. 843-10.

Fiókküzet: VII. Thököly-út 16 szám
A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt
Telefón: József 361-71.

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ

R.-T. HALNAGYKERESKEDÉS

BUDAPEST

Telep és iroda: Elárusító hely: Központi iroda:
IX, Csarnok-tér 5 IX, Közp. vásárcsarnok V, Széchenyi-u 1
T.: Aut. 122-37

Telefonszám:

Nappal ■
Aut. 856-36.
Éjjel ■
Aut. 105-32.
Szállítási osztály: József 348-48.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok r.t. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllőikrát, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.

STEINER MÁRKUS

hálnagykereskedő

■ vező feltételek mellett intézek el.

Bizományi eladásokat ked-

■ segű élő és jegelt halat.

BUDAPEST

IX. ker. Közp. vásárcsarnok.

**Iroda: IX.,
Erkel-utca 11.**

**Telefonszám:
Aut. 866-19.**

Veszek és eladok bármily mennyi-